

עפ"ג 17670/07/14 - א' ש' (מ') נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

12 אוגוסט 2014

עפ"ג 17670-07-14 ש' (מ') (אסיר) נ' מדינת ישראל

בפני הרכב כב' השופטים:

רון שפירא, סגן נשיא [אב"ד]

אברהם אליקים

בטינה טאובר

המערערת

נגד

א' ש' (מ') (אסירה)

מדינת ישראל

המשיבה

פסק דין

השופטת ב' טאובר:

1. בפנינו ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום בחיפה, כב' השופט דר' ז. פלאח, מיום 06/07/14 בת"פ 13-01-38856 (להלן: "בית משפט קמא"), אשר גזר על המערערת 8 חודשי מאסר בפועל וכן 6 חודשי מאסר על תנאי מיום שחרורה למשך 3 שנים, באם תעבור המערערת עבירת תקיפה ו/או עבירת איומים ו/או אחת מהעבירות בהן הורשעה בתיק זה.

הערעור מופנה כנגד חומרת העונש.

כתב האישום וההליך בבית משפט קמא

2. המערערת הורשעה על פי הודאתה בעובדות כתב אישום, שתוקן במסגרת הסדר טיעון, המפרט שני אישומים ובמסגרתו יוחסו למערערת עבירה של תקיפת עובד ציבור, לפי סעיף 382א' (א) רישא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"), עבירה של העלבת עובד ציבור, לפי סעיף 288 לחוק העונשין, ועבירה של הפרעה לעובד ציבור, עבירה לפי סעיף 288א' (1) לחוק העונשין (שתי עבירות).

3. במסגרת עובדות כתב האישום המתוקן צוין ביחס לאישום הראשון, כי בתאריך 31/01/12 התקיים דיון בבית משפט השלום בחיפה (להלן: "בית המשפט") בבקשת המחלקה לשירותים חברתיים להכריז על ח.ש, בנה של המערערת, כקטין נזקק ולהעבירו ממשמורתה של המערערת. לדיון זה התייצבה המתלוננת במסגרת מילוי תפקידה, כעובדת סוציאלית במחלקה לשירותים חברתיים בקריית חיים וכמי שטיפלה במשפחת המערערת.

4. בסמוך לפני הדיון, מחוץ לאולם בית המשפט, גידפה המערערת את המתלוננת, העליבה אותה, ירקה לעברה, הניפה את ידיה באוויר ואמרה לה ללכת מכאן, ובכך הפריעה למתלוננת במילוי תפקידה על פי דין.
5. בהמשך, במהלך הדיון בתוך אולם בית המשפט, מסרה המערערת את ח.ש לאביו, גידפה את המערערת, העליבה אותה, ניגשה לעברה ותקפה אותה, בכך שירקה עליה, משכה בשיערה בחוזקה, טלטלה את ראשה ובעטה בעיטות בגופה, לרבות בבטנה. לבסוף, בהתערבות פיזית של מספר גורמים ומאבטחים, הופרדה המערערת מהמתלוננת.
6. באישום השני שפורט בכתב האישום המתוקן צוין, כי בתאריך 24/06/08 הגיעה המערערת למעון יום של נעמת בחיפה, בו טופל ילדה, נ.ש, פנתה למתלוננת ולמטפלות המעון, דרשה להאכיל את נ.ש. רק באוכל שהיא מביאה לו ואמרה שאם הוא יקיא שוב היא תפגע בהן.
7. במסגרת הסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים סוכם על הפניית המערערת לקבלת תסקיר מטעם שירות המבחן.
8. לאחר קבלת התסקיר התקיימה בבית משפט קמא ביום 06/07/14 ישיבת טיעונים לעונש. במעמד הישיבה העידה המתלוננת. לאחר שב"כ הצדדים השלימו טיעוניהם ונשמעו דברי המערערת, גזר בית משפט קמא את דינה של המערערת והשית עליה את העונשים המפורטים לעיל.
9. באשר לאישום השני ציין בית משפט קמא, כי משזה התרחש לפני כ-6 שנים, בשנת 2008, ולנוכח פרק הזמן שחלף, היה בית משפט קמא מסתפק בעונש עתידי ולא מעבר לכך. לעמדת בית משפט קמא, חומרת מעשיה של המערערת מתבטאת באישום הראשון, בו הורשעה ולגביו, לאחר שקילת הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירות שביצעה המערערת, מידת הפגיעה בו, כאשר מדובר בפגיעה בעובדת ציבור בתוך אולם בית המשפט ובמהלך קיום דיון משפטי ולאור עיקרון ההלימה, קבע בית משפט קמא, כי מתחם העונש ההולם למעשה העבירה שביצעה המערערת מתחיל במאסר למשך 8 חודשים ומסתיים במתחם העליון שצוין על ידי ב"כ המשיבה, קרי, 18 חודשים.
10. בגזירת העונש הביא בית משפט קמא בחשבון את חלוף הזמן מאז ביצוע העבירה באישום השני ועד לביצוע העבירות באישום הראשון ואת האלימות האכזרית שהתבטאה במעשי המערערת כלפי המתלוננת. כן שקל בית משפט קמא את פגיעתה של המתלוננת. בית משפט קמא אף הביא בחשבון את נסיבות חייה הקשות של המערערת בעת ביצוע העבירות, דבר שהביא לאשפוזה בבית חולים פסיכיאטרי, את הסיבות שהביאו אותה לבצע את העבירה והן את לקיחת ילדה הקטין, כאשר ברקע היה לקיחת בנה האחר. בית משפט קמא אף התחשב בפגיעה הצפויה של העונש במערערת, במשפחתה ובילדיה, את קבלת האחריות מצדה של המערערת על מעשיה, שחסכה שמיעת עדים וכן את חזרתה

המסוימת למוטב ומאמציה לחזור למוטב. עוד הביא בית המשפט בחשבון את סירובה של המערערת ליטול חלק בהליך גישור וכן את עברה הפלילי, הכולל הרשעה אחת מיום 04/04/13, בגין עבירות של תקיפה הגורמת חבלה של ממש כלפי בן זוג ותקיפת סתם של בן זוג, בכך שתקפה את אביו של בנה הקטין.

11. בית משפט קמא דחה את המלצת שירות המבחן, כי לאור המפורט בתסקיר, ביחס לנסיבות חייה הקשות של המערערת, נסיבות ביצוע העבירה, היעדר דפוסים עבריינים מושרשים אצל המערערת, כמו גם קבלת האחריות לביצוע העבירות, בשל קיומו של סיכון בינוני נמוך להישנות עבירות דומות בעתיד ולנוכח יציבות במצבה הנפשי, יש מקום להטיל על המערערת ענישה שיקומית, חינוכית והרתעתית, במסגרת צו שירות לתועלת הציבורי בהיקף של 80 שעות.

12. בית משפט קמא ציין, כי התרשם שקיים סיכון להישנות עבירות אלימות מצד המערערת, זאת גם לנוכח דברי המערערת בדיון שבפניו, כאשר לעמדת בית משפט קמא, ניתן לזהות בהם אלימות מילולית, שייכתן ותעלה לאלימות פיזית אם תתקל שוב במצבים מעין אלה, בהם נתקלה בעבר. על כן, ציין בית משפט קמא, שהוא מסכים לרף העליון שהוצע על ידי קצין המבחן, דהיינו, סיכון ברף בינוני, וכן כי לא שוכנע שהמדובר בהליך שיקומי או בסיכויי שיקום אמיתיים, המצדיקים סטייה לקולא מהרף התחתון של מתחם הענישה ההולם, כפי שצוין על ידו.

13. לבסוף, קובע בית משפט קמא, כי לאחר שהתחשב בכל הנתונים, כולל מאמצי השיקום, החליט לדון את המערערת לרף התחתון של מתחם הענישה ההולם, תוך שהתחשב, בין היתר, בתקופה הקצרה שבה הייתה המערערת נתונה במעצר ובמעצר בית וגזר על המערערת את העונשים שפורטו לעיל.

14. לאחר מתן גזר הדין עתרה המערערת בפני בית משפט קמא לעכב את תחילת ביצוע עונש המאסר.

15. בית משפט קמא בהחלטתו מיום 06/07/14 ציין אמנם, כי לא היה מקום לקבל את הבקשה, ואולם, החליט לאחר לבטים להיענות לבקשה תמורת הפקדה כספית בסך של 10,000 ₪ שתופקד עד לשעה 16:00 במזומן בקופת בית המשפט. משלא הופקד הסכום הנ"ל, החלה המערערת לשאת בעונש המאסר.

16. ביום 07/07/14 הגישה המערערת בקשה לשינוי בתנאי השחרור, במסגרתה התבקש בית משפט קמא לאשר, חלף הפקדת הסך של 10,000 ₪ במזומן, הפקדת ערבות בנקאית על אותו הסכום.

17. בית משפט קמא דחה את הבקשה בקובעו, כי המערערת החלה לרצות את עונשה לאחר שלא עמדה בתנאי שנקבע לעיכוב ביצוע גזר הדין ועל כן, לא ניתן להיעתר לבקשה.

18. בתאריך 09/07/14 הגישה המערערת הודעת ערעור בהולה על החלטת בית משפט קמא שלא לעכב את ביצוע עונש המאסר ו/או לחלופין להתנות בהפקדה כספית כה גבוהה.

תמצית טענות הצדדים

19. לטענת המערערת, טעה בית משפט קמא, משהשית על המערערת עונש מאסר בפועל, בניגוד להמלצת שירות המבחן להטיל עליה עונש בדמות עבודות שירות לטובת הציבור, לנוכח נסיבותיה האישיות, נסיבות ביצוע העבירה ובפרט מצבה הנפשי הקשה, האמור להידרדר קשות עקב מאסרה.

המערערת הוסיפה וטענה, כי טעה בית משפט קמא, משדחה את המלצות שירות המבחן בלא הנמקה, שעה שתסקירו מצביע על סיכויים טובים להצלחת הליך השיקום, ולא פעל על פי סעיף 40א' לחוק העונשין, המאפשר לבית משפט לחרוג לקולא ממתחם העונש ההולם מכוח שיקולי שיקום וכן להורות על נקיטת אמצעי שיקומי כלפי הנאשם, לרבות העמדתו במבחן לפי סעיפים 82 או 86 לחוק העונשין.

20. לעמדת המערערת, בית משפט קמא אף טעה ביישום מדיניות הענישה הנהוגה, כמצוות סעיף 40ג' (א) לחוק העונשין, בקובעו מתחם עונש, לפיו הרף התחתון במתחם שנקבע הוא 8 חודשי מאסר בפועל.

21. עוד נטען על ידי המערערת, כי בית משפט קמא לא נתן משקל לגילה הצעיר של המערערת, ילידת שנת 1985, לנסיבות בהן בוצעה העבירה, לנסיבותיה האישיות של המערערת ולבעיותיה הנפשיות, בהיותה מוכרת כבעלת נכות נפשית, אשר השפיעה על התנהגותה בעת האירוע נשוא כתב האישום.

22. בנוסף, נטען על ידי המערערת, כי בית משפט קמא לא שקל כראוי נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, כעולה מסעיף 40א' לחוק העונשין, ובכללן: הודייתה המידית במשטרה, הפגיעה של עונש מאסר בפועל במערערת, החרטה אשר קיבלה ביטוי בתסקיר שירות המבחן, מאמציה לחזור למוטב על רקע נסיבותיה האישיות הקשות והיותה נעדרת עבר פלילי מכביד.

23. בדיון שהתקיים בפנינו ביום 07/08/14 עתרה המבקשת להגשתן של ראיות נוספות, הכוללות, בין היתר, תיעוד רפואי ביחס למצבה הנפשי של המערערת ולנכותה הנפשית וכן מסמכים שנערכו על ידי פסיכיאטרים ועובדים סוציאליים, המכירים בשיפור שחל במערערת ובמאמצי השיקום שהיא עושה וכן בפגיעה שתהייה לעונש המאסר בפועל על ילדי המערערת.

24. בטיעוניה פירטה ב"כ המערערת את נסיבות חייה הקשות של המערערת ואת הרקע לאיבוד שליטתה של המערערת, שהתרחש עם אובדן ילדיה, לצד מאמצי השיקום שעשתה המערערת לאחר שחרורה

25. ב"כ המערערת ציינה, כי ככל שעונש המאסר יקוצר משמעותית והמערערת תשוב לקבל את הטיפול ותמשיך בדרכה החיובית, ייטב לכולם, והיה על בית משפט קמא ליתן, אפוא, משקל לתסקיר שירות המבחן, אשר המליץ על ענישה שיקומית.
26. ב"כ המערערת אף הפנתה לפסיקה, במסגרתה, כנטען על ידה, נקבעו עונשים שבין עבודות שירות לתועלת הציבור ועד ל-5 חודשי מאסר בפועל, בגין עבירות שאינן פחות חמורות מאלה שביצעה המערערת.
27. ב"כ המשיבה התנגד להצגת הראיות הנוספות שהתבקשו. כן ציין ב"כ המשיבה, כי נפלה טעות קולמוס בגזר דינו של בית משפט קמא, לעניין ניכוי ימי מעצרה של המערערת, עת שצוין, כי מן המאסר בפועל ינוכו ימי מעצרה מיום 31/10/12 ועד ליום 04/01/12, כאשר בפועל הייתה המערערת במעצר מיום 31/10/12 ועד ליום 04/11/12 ובמעצר בית עד ליום 08/11/12.
28. לגוף העניין, טען ב"כ המשיבה, כי יש לדחות את הערעור.
29. ב"כ המשיבה הפנה לפגיעתה של המתלוננת, עובדת סוציאלית, העובדת בשירות הציבורי מזה 30 שנה.
30. ב"כ המשיבה הפנה לחומרת האירוע שהתרחש בבית המשפט ולתיאורי השופטת בן לוי בפרוטוקול הדיון.
31. לעמדתו של ב"כ המשיבה, תקיפה כה אלימה של עובדת ציבור בהיכל המשפט, אשר אמורה לחוש ביטחון ועת שהיא ממלאת את תפקידה, אינה יכולה להביא לתוצאה אחרת, זולת גזר הדין שניתן.
32. כן הפנה ב"כ המשיבה לדברי המערערת לפני גזירת דינה ולאחריו, אמירות שהצביעו על אלימות מילולית ואשר בית משפט קמא התייחס אליהן בגזר דינו ואף תיעד אותן בפרוטוקול הדיון.
33. ב"כ המשיבה הוסיף וציין, כי מתחם הענישה שנקבע על ידי בית משפט קמא הינו ראוי ואף בית משפט קמא שקל בזירות רבה את כל השיקולים והנסיבות המיוחדות של המערערת, כך שאין מקום להתערב בגזר הדין.

34. ב"כ המשיבה הוסיף וציין, כי אף על פי התרשמותו האישית מהמערערת, המלצת שירות המבחן אינה במקומה, מה גם שלמערערת הרשעה קודמת בגין עבירת אלימות במשפחה ועל כן, בצדק, בחר בית משפט קמא, לאחר שהתרשם מהמערערת, לסטות מהמלצת שירות המבחן, שהינה בבחינת המלצה בלבד.

35. באשר לבקשת המבקשת לעניין תיקון טעות הסופר, הצביעה ב"כ המערערת על הפרוצדורה הראויה לתיקון טעות סופר, מכוחה ניתן לתקן טעות סופר תוך 21 יום, ובין לבין חלף המועד.

דין והכרעה

36. בטרם אדון לגופו של עניין בערעורה של המערערת, אדון בבקשות המקדמיות שהועלו על ידי ב"כ הצדדים בפתח הדיון שבפנינו.

37. אכן, אין מחלוקת, כי המערערת הייתה נתונה במעצר מיום 31/10/12 ועד ליום 04/11/12, ולאחר שערר המדינה על שחרורה של המערערת למעצר בית, במסגרת ערר 4700-11-12, נדחה, נשארה המערערת במעצר בית עד ליום 08/11/12.

משהמערערת לא חלקה על נתונים אלה וניתן לראות כי אכן נפלה טעות הקלדה בגזר דינו של בית משפט קמא, באשר לימים בהם הייתה המערערת נתונה במעצר, סבורני, כי ראוי להורות על תיקון טעות הסופר, באופן שיצוין מפורשות, כי המערערת הייתה נתונה במעצר מיום 31/10/12 ועד ליום 04/11/12 (ולא 04/01/12, כפי שצוין), חרף העובדה, כי הבקשה לתיקון טעות סופר לא הוגשה תוך המועד שנקצב בסעיף 81 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, ואף לא על פי הפרוצדורה הראויה להגשת בקשות מעין אלה. מכאן, שיש לנכות מתקופת המאסר את הימים בהם שהתה במעצר, כאמור.

38. באשר לראיות שצירופן נתבקש, הרי אלה כוללות דו"ח סוציאלי של המחלקה לשירותים חברתיים, שנערך על ידי מנהלת המחלקה לשירותים חברתיים-רמת ישי, מיום 21/07/14 וכן מסמכים נוספים שנערכו על ידי המחלקה. כן נתבקש צירופו של דו"ח הנוגע למפגשים המשמעוניים שקיימה המערערת עם ילדיה לאחר שאלה הוצאו מחיקה, אשר נערך ביום 24/07/14 על ידי מרכז הקשר הורים ילדים "בית מינה" בקריית ביאליק, תיעוד רפואי בגין אשפוזה של המערערת ומצבה הנפשי, תיעוד מתיק המעקב הרפואי-נפשי שנערך למערערת לאחר שחרורה מן האשפוז וכן מסמך שנערך על ידי המוסד לביטוח לאומי בקשר לקצבה שהמערערת זכאית לה בגין נכותה הנפשית.

39. ככלל, בית משפט של ערעור ייעתר לבקשה להבאת ראיות חדשות כאשר לא ניתן היה להביא אותן בעת הדיון בבית משפט קמא. מהמסמכים שהוגשו עולה, כי אלה אכן הוכנו לאחר מתן גזר הדין. עם

זאת, סבורני כי היה בידי המערערת לבקש אישורים אלה עוד בטרם מועד מתן גזר הדין.

ואולם, בנסיבות העניין, משהמדובר בראיות לעניין העונש, להבדיל מראיות לעניין הכרעת הדין, קרי, לעניין האשמה, הרי לנוכח העובדה, כי כללי הפרוצדורה בעניין זה אינם נוקשים ומאפשרים לעתים חריגה, סבורני, כי אין פסול בקבלת הראיות. ראה לעניין זה: ענת הורוביץ, **הליך גזירת הדין-היבטים דינוניים וראייתיים** (חיבור לשם קבלת תואר דוקטור), האוניברסיטה העברית, 2003.

40. הלכה ידועה היא, כי ערכאת הערעור תתערב בעונש שהוטל על ידי הערכאה הדיונית רק במקרים חריגים של סטייה ברורה ממדיניות הענישה הראויה או כאשר מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות את הדבר. ראה: ע"פ 512/13, **פלוגי נ' מדינת ישראל** (פרסום נבו), 04/12/13; ע"פ 9097/05, **מדינת ישראל נ' ורשילובסקי** (פרסום נבו), 03/07/06; ע"פ 5316/13, **תאופיק בן עטא מסאלחה נ' מדינת ישראל** (פרסום נבו), 09/12/13.

כלל ההתערבות עצמו קובע חריג ומאפשר לערכאת הערעור להתערב בגזר הדין, מקום שהאיזון, בין חומרת העבירות כשלעצמן ובנסיבות העניין, אל מול שיקולים פרטניים שעניינם העבריינים עצמו (כדוגמת עברו הפלילי, נסיבות חייו, הסיכוי לשיקום), מחייב גזירת עונש קל או חמור יותר מזה שקבעה הערכאה הדיונית. ראה: ע"פ 6347/12, **מדינת ישראל נ' שי מרה** (פרסום נבו), 13/05/13. במסגרת שיקולים אלה, מאזן בית המשפט בין שיקולי הענישה, הגמול וההרתעה.

41. לנוכח טענות הצדדים בערעור, אפתח תחילה בדיון במתחם העונש ההולם שנקבע על ידי בית המשפט קמא לעבירות הנדונות. לאחר מכן אפנה לדון בשאלת סבירות העונש שהוטל בפועל על המשיבה.

42. תיקון 113 לחוק העונשין בוצע במטרה להבנות את שיקול הדעת בענישה ואת אופן הנמקת העונש, תוך קביעת העיקרון המנחה בענישה ושיקולים נוספים שניתן להתחשב בהם בגזר הדין. באמצעות התיקון קבע המחוקק באופן מפורש את ההיררכיה שבין שיקולי הענישה, כשהעיקרון המנחה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו. ראה: ת"פ (תל אביב) 8493-08-11, **מדינת ישראל נ' ניב שני** (פרסום נבו), 08/08/13.

43. כלי מרכזי להשגת מטרות הענישה הוא הבניית התהליך התלת שלבי לגזר הדין, שראשיתו בקביעת מתחם העונש בהתאם לעקרון ההלימה. קביעת מתחם העונש ההולם נעשית על בסיס נסיבות, שבעיקרן הינן נסיבות הקשורות לביצוע מעשה העבירה ושיש בהן כדי להשפיע על מידת אשמו של הנאשם ועל חומרת המעשה. שלב זה, יש לציין, נושא אופי אובייקטיבי נורמטיבי יותר משני השלבים העוקבים, שעניינם שיקולים מיוחדים לסטייה ממתחם העונש ההולם, וזאת מטעמי שיקום או הרתעה.

44. בין המדדים שעל בית המשפט לקחת בחשבון בקביעת המתחם, בהתאם לסעיף 40ג'(א) לחוק

העונשין, נמצאת "מדיניות הענישה הנהוגה", וזאת על מנת לשמור על עיקרון האחידות והעקביות.

בתי המשפט, אשר דנו במעשי אלימות שבוצעו כנגד עובדי ציבור, הביעו לא פעם עמדתם, כי הטלת אימה וביצוע מעשי אלימות כנגד עובדי ציבור הינה רעה חולה, שיש להילחם בה מלחמת חורמה.

בתי המשפט ציינו, כי עובדי הציבור הינם לא פעם "חשופים בצריח", כמי שנאלצים להתמודד עם מתן שירות לאנשים שיודעים אף הם קשיים. ואולם, על רקע משקלם של הערכים המוגנים, הבאים לידי ביטוי בפועלם של עובדי הציבור, ועל מנת למנוע פגיעה אנושה בערך החברתי ובתפקוד השירות הציבורי ועובדי השירות הציבורי, העושים מלאכתם נאמנה ואמונים על שמירת ביטחונם, כבודם ורווחתם של אזרחי המדינה, ראו בתי המשפט להשית עונשי מאסר בפועל כנגד מי שתוקפים עובדים אלה. ראה: ע"פ 4565/13, **אמון חאלד נ' מדינת ישראל** (פרסום נבו), 04/11/13; ע"פ (נצרת) 1028/07, **מדינת ישראל נ' רחל בת דוד ביטון** (פרסום נבו), 20/11/07; רע"פ 2660/05, **יוסף אונגרפלד נ' מדינת ישראל** (פרסום נבו), 13/08/08.

מתחם העונש ההולם שנקבע על ידי בית משפט קמא לעבירות בהן הורשעה המערערת, בהתחשב בנסיבות התקיפה האלימה החריגה של המערערת בעובדת ציבור בהיכל בית המשפט, 8 ועד 18 חודשי מאסר בפועל, משקף את חומרת המעשים ואינו טעון התערבות.

45. במקרה דנן, אין חולק, כי העבירות באישום הראשון בהן הורשעה המערערת הינן עבירות חמורות, אשר פגיעתן אינה מתמצית במתלוננת בלבד, אלא פגיעתה הינה חמורה ומהווה פגיעה באושיות החברה, הן בעובדי השירות הציבורי והן באמון ובתחושת הביטחון, אשר אמורה להיות מנת חלקם של הבאים בשערי בית המשפט, בין כעובדי ציבור ובין כעדים.

על כן, סבורני, כי ככלל, בעבירות מהסוג הנדון, לא ניתן להסתפק בעונש שאינו כולל מאסר שירוצה בפועל.

46. לצד כל האמור ייאמר, כי קיימים שיקולים נוספים, אשר יש בהם כדי להביא לסטייה ממתחם העונש ההולם, כגון גיל הנאשם וכן נסיבות בהן נרתם נאשם להליך שיקומי או מראה נכונות כנה לעשות כן.

בנסיבות, בהן אכן נרתם נאשם להליך שיקומי, עשויים שיקולי השיקום אף לגבור על שיקולי ההרתעה והגמול. ראה: רע"פ 3711/13, **ניסים הושיאר נ' מדינת ישראל** (פרסום נבו), 16/07/13; ע"פ 4954/13, **מדינת ישראל נ' עבד אלכרים סלימאן** (פרסום נבו), 19/01/14.

זאת ועוד, ייתכנו נסיבות, בהן ייטה בית המשפט להעדיף את שיקולי השיקומו של נאשם על פני שיקולים

אחרים, כאשר שוכנע, כי הנאשם השתקם ושינה את דרכיו או כי קיים סיכוי ממשי לשיקום, שעה שמאסרו של הנאשם עלול לאיין את ההליך השיקומי או לפגוע בו באורח ניכר. ראה: רע"פ 262/14, **מוחמד נאשף נ' מדינת ישראל** (פרסום נבו), 22/01/14; ע"פ 5521/12, **פלוני נ' מדינת ישראל** (פרסום נבו), 23/01/14.

47. נדמה, כי במקרה הפרטני שנדון בפנינו היה מקום להעדיף את שיקולי השיקום על שיקולי הרתעה, בכל הנוגע לעונש המאסר בפועל אשר הושת על המערערת, בשל מכלול נסיבות העניין.

48. בתסקיר שירות המבחן מיום 30/06/14 פורטו נסיבות חייה הקשות מאוד של המערערת. המערערת ילידת רוסיה, כבת 29, רווקה, אם ל-2 ילדים, אותם אינה מגדלת, לאחר שאלה נלקחו מחזקתה. המערערת עלתה לארץ בגיל 12 ומגיל 14, לאחר פטירת אמה ובעקבות מצב משפחתי מורכב, למדה בפנימיה. לאחר לימודיה התיכוניים ושחרורה מהצבא, עבדה באופן בלתי יציב ומתקיימת מקצבת נכות על רקע נפשי.

בניה של המערערת נולדו בעקבות קשרים זוגיים, אותם קיימה עם שני גברים, עמם התנהלה מערכת זוגית מורכבת ואלימה.

שירות המבחן ציין, כי בהתייחסות לעבירה הנדונה באישום הראשון, קיבלה המערערת אחריות על מעשיה וביטאה תובנות לגבי הפסול שבהתנהגותה התוקפנית. לאחר האירוע מצבה הנפשי של המערערת הידרדר והיא אושפזה ביום 11/01/13 בבית החולים הפסיכיאטרי בטירת הכרמל, בשל היותה סובלת מדיכאון מג'ורי.

מאז אשפוזיה מטופלת המערערת תרופתית ונמצאת במעקב פסיכיאטרי וכן פנתה מיוזמתה לטיפול פסיכולוגי, במהלכו שיתפה פעולה באופן מלא עם הגורמים המטפלים.

הטיפול נסב סביב קשייה הרגשיים, עקב לקיחת ילדיה מחזקתה, תחושות אובדן בשל אירועים שחוותה וכן בנושא תפקודה ושיקומה.

מתסקיר קצין המבחן עולה, כי המערערת מטופלת מאז שחרורה מהאשפוז הפסיכיאטרי אף על ידי המחלקה לשירותים חברתיים במקום מגוריה. נמסר, כי היא מקבלת סל שיקום, נעשים ניסיונות לשלבה בעבודה נתמכת, הינה משתפת פעולה עם הטיפול הפסיכיאטרי והפסיכולוגי, מצבה הנפשי יציב והתפרצויות אלימות לא חזרו על עצמן. עוד נמסר, כי המערערת פוגשת את ילדיה במרכז הקשר ובאופן הדרגתי מתחילה לקבלם לביקורים בביתה בסופי שבוע.

להערכת קצין המבחן, הטיפול התרופתי והרגשי מסייע למערערת באיזון מצבה הנפשי ובעקבות כך חל שיפור בשיתוף הפעולה של המערערת עם שירותי הרווחה.

על רקע זה סבר קצין המבחן, שעל המערערת להמשיך בקבלת הטיפול באמצעות מערכת בריאות הנפש וללא מעורבות שירות המבחן, הנחוה עבודה כגורם מאיים ומרתיע.

לנוכח היציבות במצבה הרגשי והיעדר התפרצויות אלימות בתקופה האחרונה, בצד שיתוף פעולה מלא עם גורמי הטיפול השונים, העריך שירות המבחן, כי הסיכון להישנות עבירות דומות בעתיד הינו בינוני עד נמוך. לפיכך, ולאור מאמציה של המערערת להשתקם ולשנות את דפוסי הבעייתיים, המליץ שירות המבחן להטיל על המערערת ענישה שיקומית, חינוכית והרתעתית במסגרת צו שירות לתועלת הציבור.

49. יצוין, כי למערערת עבר פלילי שאינו מכביד וניכר שמאז אשפוזה נעשים מצדה מאמצי שיקום נכבדים, על רקע מחלת הנפש ממנה הינה סובלת. צעדי השיקום הממשיים שעושה המערערת פורטו בתסקיר שירות המבחן והן בדו"ח הסוציאלי העדכני שנערך על ידי העובדת הסוציאלית, המטפלת במערערת במקום מגוריה מיום 24/07/14, ומהמרכז קשר הורים ילדים "בית מינ"ה"-קריית ביאליק, אשר לא היו בפני בית משפט קמא עת גזר את דינה. ממסמכים אלה עולה, כי המערערת נוטלת טיפול פסיכיאטרי תרופתי באופן סדיר, משתפת פעולה בטיפול פסיכולוגי רגשי שניתן לה ולומדת לראשונה דפוסים משמעותיים בחייה.

עוד עולה מהדו"ח הסוציאלי שנערך בעניינה של המערערת על ידי שירותי הרווחה במקום מגוריה, כי בעקבות הטיפול, החלה המערערת להקפיד על סדר היום ועל אף קשייה, קמה בבוקר, מבצעת פעולות חיוניות, שומרת על קשר עקבי עם ילדיה במסגרת הסדרי הביקור, מנהלת את תקציבה ונוטלת אחריות על חייה, תוך שהיא משתפת פעולה עם התכנית השיקומית, הגורמים המטפלים ו"סומכת", אשר מלווה אותה בכל דרכיה.

גורמים מטפלים אלה הביעו דעתם, כי הפסקת הקשר הטיפולי וניתוק הקשר מילדיה יגרמו לנסיגה קשה במצבה, לאחר "הליך השיקום המדהים והסיזיפי אותו עוברת", וכן יפגעו פגיעה קשה בקשר היציב והמשמעותי שהחל להירקם עם ילדיה.

לנוכח מכלול נסיבות אלה ועל רקע ההליך השיקומי האינטנסיבי אותו עוברת המערערת, סבורני, כי היה מקום לחרוג ממתחם העונש ההולם שנקבע ולשקול בעניינה של המערערת ענישה שיקומית חינוכית, אשר תאפשר למערערת להשלים את הליך השיקום המשמעותי שהחלה לטובת עצמה ולטובת ילדיה.

50. סבורני, כי בנסיבות מעין אלה, ראוי היה להעמיד את המערערת בפיקוחו של שירות המבחן לפרק זמן

ממושך, במסגרתו ניתן היה לבחון אם מתמידה המערערת בהליך שיקום.

באופן זה יכול היה גם בית המשפט לבחון בצורה מתמשכת, גם לאחר גזירת דינה של המערערת, אם אכן אותם סיכויי שיקום, המצדיקים חריגה לקולא ממתחם הענישה, מתממשים.

היה ואותו סיכוי לא היה מתממש והמערערת הייתה חוזרת לסורה, הייתה פתוחה בפני בית המשפט הדרך לחזור למתחם הענישה הראוי, בהתאם לחומרת העבירה, שבסיסו עיקרון ההלימה. ראה: עפ"ג (חיפה) 39953-11-13, **אליאב סבח נ' מדינת ישראל** (פרסום נבו), 23/01/14; עפ"ג (חיפה) 26674-12-13, **מרק סמירנוב נ' משטרת ישראל** (פרסום נבו), 23/01/14.

51. ואולם, משהחלה המערערת את ריצוי עונש המאסר בפועל, מנגנון פיקוח זה אינו רלבנטי עוד. לפיכך, אציע לחבריי להרכב לקבל את הערעור חלקית, באופן שעונש המאסר בפועל יקוצר לפרק זמן של חודשיים, בניכוי ימי מעצרה מיום 31/10/12 ועד ליום 04/11/12, מתוך תקווה שתקופת המאסר בפועל, אותו החלה המערערת לרצות ביום 06/07/14, אכן תהווה גורם מרתיע ויחד עם תהליך השיקום שהמערערת החלה לבצע, וככל שתתמיד בו, יימנע מהמערערת מלחזור לסורה.

כמו כן, אציע לחבריי, שלא להתערב ביתר רכיבי הענישה שהושתו על המערערת על ידי בית משפט קמא.

בטינה טאובר, שופטת

השופט ר' שפירא, סגן נשיא [אב"ד]:

אני מסכים.

**רון שפירא, סגן נשיא
[אב"ד]**

השופט א' אליקים:

אני מסכים.

**אברהם אליקים,
שופט**

הוחלט כאמור בסעיף 51 לפסק דינה של השופטת טאובר.

ניתן היום, ט"ז אב תשע"ד,
12 אוגוסט 2014, במעמד
הצדדים ובאי כוחם.
רון שפירא, סגן נשיא
[אב"ד]

אברהם אליקים,
שופט

בטינה טאובר, שופטת